

PRAMENĚ

FARNOSTĚ MARTIN-SEVER

December 2012, ročník 12

Sú Vianoce... Rozochvievajú sa duša mladého i starého a človek, túžiaci po láske cíti, že treba dať odpoveď na lásku. Nie však hocikomu, ale Bohu, a nie na chvíľu, ale nastálo.

Boh vyslovil svoje posledné, svoje najhlbšie, svoje najkrajšie slovo vo vtelenom Slove do sveta. Slovo, ktoré už nikto nemôže odvolať, lebo je čin. A toto slovo znamená, „milujem ťa, ty svet, ty človek...“ Malé nevinné dieťa Ježiš je toho dôkazom.

Jaroslav Pecha

Nasledujúcemu príbehu vianočná idylka, na ktorú sme počas týchto sviatkov zvyknutí, chýba. Nechýba mu však hlboké pochopenie podstaty a zmyslu Vianoc, teda to, čo dnešný veriaci človek neustále potrebuje hľadať a nachádzať.

Je to príbeh z Čínskej ľudovej republiky, kde ešte aj dnes existujú stovky koncentračných táborov podľa vzoru ruských gulagov. Začal ich zriaďovať Mao Ce-Tung od roku 1949 a dal im nevinné meno „laogai“, čo v preklade znamená „tábor, ktorý prevychováva prácou“. Pred pár rokmi zverejnil otec biskup Hnilica zo svojho archívu jedno svedectvo z tohto pracovného tábora. Je to svedectvo francúzskeho zajatca menom Jean, ktorý prežil internačný tábor južne od Pekingu. Tu prostredníctvom katolíckeho kňaza Hsiu našiel opäť cestu k Bohu. Jean hovorí:

„Hsiu som spoznal začiatkom roka 1961. Obaja sme boli pridelení k oddielu, ktorého pracovnou náplňou bolo čistiť chlievy, vynášať hnoj a pochovávať mŕtvych. Bolo nás spolu 18 mužov. O Hsiu sme si od začiatku robili starosti. Vyzeral taký starý a slabý, že sme považovali za nemožné, aby mohol vykonávať pridelenú prácu. Čo však bolo najhoršie – bývalý trapistický mních neustále hovoril o Bohu. Ako nám vraj Boh pomáha, keď mu dôverujeme. No takmer nikto z nás už dlho žiadnu vieru nemal. Postarali sa o to čínski komunisti, pretože v tejto krajine sa náboženstvo považovalo za ópium ľudstva a poveru. Každý, kto veril, že existuje vyššia moc ako bola moc Mao Ce-Tunga, bol prísne potrestaný. Kresťanov, ktorí boli obviňovaní z toho, že sa klaňajú Bohu imperialistov, stíhali ťažké tresty. Hsia bol jedným z nich. Bol odsúdený na 20 rokov života v pracovnom tábore z jediného dôvodu – bol katolíckym kňazom. No on napriek všetkému praktizoval svoju vieru, ako to len bolo možné. My ostatní sme sa mu vyhýbali, lebo sme nechceli mať ďalšie zbytočné problémy.

Neviem, podľa čoho si všimol, že okrem neho som ja bol jediným kresťanom v celej pracovnej skupine. Raz mi povedal: „Jean, v srdci si veriacim, však?“ „Nechaj ma na pokoji!“ odpovedal som mu unavený. Zdalo sa, že mi nerozumie a pokračoval: „Mohli by sme sa spolu modliť, Jean. A mohol by si sa u mňa i vyspovedať, ak by si chcel.“ Plný hrôzy, že možno niekto z mužov začul tohto bláznivého starca, som mu nevrlo odpovedal: „Neprovojuj, čo chceš, aby ťa obesili? Ja však budem robiť všetko pre to, aby som sa zachránil. Preto ti radím, aby si prestal s takými rečami a so mnou. Pochopil si?“

Zdalo sa, že moje slová ho neurazili. Hneď na to odišiel vyniesť koše s hnojom modliac sa pri tom ruženec. Nikto nerozumel tomu, ako Hsia, hoci bol taký slabý, vydržal vynášať po nerovnej zemi súčasne dva koše hnoja, pričom každý z nich mal 35 kíl. Zdalo sa, že váha, ktorá spočívala na jeho pleciach zľava i sprava na drevenej palici, ho každú chvíľu zlomí, no on pokračoval v práci a často pomáhal aj iným slabým väzňom. Raz sa jeden zo spoluväzňov opýtal: „Odkiaľ ten starec berie svoju silu?“ Niekto z nás posmešne odpovedal: „Keď sa dozorca nepozorá, zostúpi na zem Boh a ten odnáša hnoj.“ Všetci sa rozosmiali, smiešne to však vôbec nebolo. Pracovali sme od východu slnka až po jeho západ a naša každodenná strava pozostávala z kúska chleba a malej misky bujónu. Naše cely, to boli špinavé chatrče plné čiernych múch a vší. Tí, ktorí mali na starosti pohreby, vynášali mŕtvych dlhou strmou cestou na cintorín počas celého dňa.

V jedno leto som bol i ja presvedčený, že skončím. Bol som zoslabnutý podvýživou a chorobou. Zamdlel som na poli a v bezvedomí ma preniesli na oddelenie pre chorých.

Keď som sa prebral, zbadal som vedľa seba Hsiu. Ovieval ma, aby bol neznesiteľne horúci vzduch okolo mňa chladnejší. Potom ma začal pomaly kŕmiť teplou polievkou, v ktorej bolo cítiť žaby, bylinky a ryžu. Po každej podanej lyžici som cítil, že sa mi vracia sila. „Môžu nás trápiť a môžu zničiť naše telo, syn môj,“ šepkal mi, „no našu dušu zabiť nemôžu. Panna Mária nám pomôže...“ Prišiel ku mne ešte tri razy a vždy mi priniesol polievku. Až neskôr, keď som bol silnejší, som sa dozvedel, že poveril ostatných, aby počas obedňajšej prestávky zbierali žaby a bylinky. On sám vždy zohnal trochu ryže. Potom všetko potajme uvaril. Poďakoval som mu zahanbený, s akou láskou sa o mňa staral.

Jedného dňa mi Hsia porozprával o svojom zatknutí. V roku 1947 obsadili komunisti jeho rodnú provinciu. Bol práve na cestách, mimo kláštora, a keď sa vrátil, našiel svoj trapistický kláštor úplne zničený a mníchov zavraždených. Vojaci, ktorí si už utíšili smäd po krvi, sa uspokojili s tým, že ho zobrali do väzenia. Po dvoch rokoch ustavičných výsluchov bol napokon odsúdený na 20 rokov. „Aspoň si to prežil,“ povedal som mu. On na mňa prísne pozrel: „Ja žijem, lebo to Boh chce. Myslím, že mi zveril nejaké poslanie, inak by si ma už povolal. Ak by to bolo na mne, bol by som si radšej zvolil osud mojich zavraždených spolubratov.“

V decembri sa veľmi ochladilo. Zo severovýchodu dul ľadový vietor. Prišiel ku mne Hsia, zdalo sa, že mi chce niečo povedať, len nevedel, ako. „Vieš, aký je dnes deň?“ „Dvadsiaty piaty december,“ odpovedal som. Potom som mlčal, nielen preto, lebo som si uvedomil, že sú Vianoce, ale aj preto, lebo som pochopil, že starec chce slúžiť omšu. Prosil som ho: „Hsia, to je bláznovstvo, vystavovať sa takému riziku!“ „Ale ja to musím urobiť!“ poznamenal pokojne. „A chcel by som, aby si bol pri tom aj ty, pretože pre nás dvoch má tento deň veľký význam. Dnes sa z Márie Panny narodil Ježiš...“ Starec zostúpil do priekopy. Ja som nemal odvahu, ostal som hore a dával som pozor. Zakaždým, keď zašumel vietor, zľakol som sa, že počujem rev dozorců. No zrazu, neviem prečo, som strach prekonal a zostúpil som do priekopy. Po prvýkrát po rokoch som zažil, čo znamená veriť v niečo nadpozemské, v niečo, čo presahuje pozemský život.

Hsia v priekope slúžil omšu. Jeho kostolom boli dialavy severnej Číny a jeho oltárom zamrznutá kopa zeme. Omšovým rúchom bola potrhaná väzenská uniforma a úlomok smaltovanej šálky mu slúžil ako kalich. Z niekoľkých hrozienok, ktoré si uchovával ako vzácny poklad, sa snažil vytlačiť trošku tekutiny a z niekoľkých zŕn obilia, ktoré si skryl asi počas žatvy, urobil niečo ako nekvasený chlieb, ktorý mu slúžil ako hostia. Na oltári namiesto sviece horelo niekoľko suchých konárikov a namiesto chóru spieval večerný vietor, ktorý stúpал tak, že znel ako hymnus chvály. Zdalo sa, akoby malý plamienok odnášal starcove modlitby priamo do neba a akoby ich vietor rozdával všetkým končínám zeme. Pocítil som v sebe neuveriteľnú túžbu po viere, akou veril Hsia. Mal som dojem, akoby sa počas tých Vianoc na žiadnom mieste na svete – ani v tej najslávnejšej katedrále kresťanstva – neslávila taká pôsobivá omša. Bez toho, že by som si to úplne uvedomoval, odpovedal som: „Et cum spiritu tuo.“ Hsia dokončil: „Ite missa est! Chodte, ste poslaní!“ – akoby mne na povzbudenie. A ja som úplne spontánne odpovedal slovami, ktoré som v tomto tábore nikdy predtým a nikdy potom nepoužil: „Deo gratias.“ Omša sa skončila.

„Pán nám odpustí tento nie primeraný spôsob slávenia svätej omše. On vie, že to nebolo pre nedostatok rešpektu,“ povedal Hsia. Po týchto jeho slovách som sa ja nezmohol na slovo. Nemal strach, že by ho pristihli a že ho mohli zastreliť, ale strach, že by mohol uraziť

Boha. „Nech ňa Pán a Panna Mária požehnajú a nech ňa sprevádzajú“, povedal mi a ja som naozaj uveril, že ma budú požehnávať a sprevádzať po celé tie roky, ktoré som mal ešte pred sebou.

Napriek všetkým hrôzám a ukrutnostiam tohto tábora môžem povedať, že práve tu som prežil svoje najcennejšie Vianoce. Od tej sviatočnej omše som mal vo svojom srdci tajný kútik, kde som sa cítil v bezpečí a kde som nemal strach ani pred vojenským veliteľom ani pred jeho dozorcami.

Po niekoľkých dňoch došlo opäť k prekladaniu väzňov a Hsia bol odvedený preč. Možno ho zabili, neviem. Ale keby to tak aj bolo, mohli zabiť len jeho telo, no nie jeho neoblomnú nádejou naplnenú dušu, ktorá tak dôverovala Bohu.“

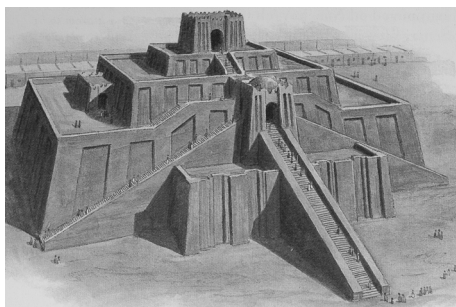
NAD KNIHOU GENEZIS - O BABYLONSKEJ VEŽI (Gn11, 1-9)

Keď čítame starozákonný príbeh o Babylonskej veži, možno nás napadne, či je to skutočná historická udalosť alebo len príbeh s fiktívnym dejom, cieľom ktorého bolo odovzdať isté biblické poslanstvo. Na to je ťažko odpovedať a ani samotní biblisti nie sú doteraz zajedno v hodnotení tejto otázky.

„Poďme, postavme si mesto a vežu, ktorej vrchol bude po nebesia! Urobme si meno, aby sme neboli rozptýlení po povrchu celej zeme!“ (11,4) - takto si povedali ľudia Babylonu. Postavenie veže sa na prvý pohľad nezdá byť ničím zlým. Snaha a želanie ľudí žiť zhromaždení na jednom mieste však kontrastuje s prikázaním Boha naplniť celú zem: „Plodte a množte sa a naplňte zem!“

V stavaní mrakodrapu až do nebies je vyjadrená túžba človeka pripodobniť sa Bohu. Celým príbehom v pôvodnom texte sa tiahne opakované používanie hlások n, b, l, ktoré v hebrejčine v čitateľovi opakovane evokujú slovo hlúposť, ktoré tiež pozostáva z týchto hlások.

Svätý Ján Zlatoústý o správaní sa človeka z tohto príbehu povedal: „Človek namiesto toho, aby žil v istých hraniciach, túži mať stále viac a baží za stále väčšími vecami. Deje sa tak preto, lebo stratil schopnosť rozpoznať vlastnú ohraničenosť. Po tom, ako si zaobstará majetky a pozície, stratí z dohľadu pravú prirodzenosť a pachtí po takej výške, že sa nakoniec prepadne do priepasti.“

Predstavy o tom, ako vyzerala Babylonská veža, sa rôznia. Najpravdepodobnejšia podoba je na obrázku vpravo.

Následne v príbehu s iróniou hľadáme na vežu Božími očami. **Pán zostúpil, aby videl mesto a vežu, ktorú postavili ľudskí synovia.** (11,5) Vežu, ktorou človek chcel dosiahnuť nebo, Boh sotva vidí. Z výšky neba je bezvýznamná. Pán musí „zostúpiť“, aby ju uvidel. A tak Babylonská veža stavaná ako pomník ľudského úsilia sa miesto toho stáva pamätníkom hlúposti a Božieho súdu nad ľudskou pýchou.

Pán povedal: „Poďme, zostúpme a zmätme tam ich jazyk..“ (11,7) Zaujímavé je tu použitie nie jednotného, ale množného čísla, keď Boh sa rozpráva akoby sám so sebou. Cirkevní otcovia oddávna v tomto vyjadrení videli znak Najsvätejšej Trojice, ktorá komunikuje medzi sebou.

Deň rozdelenia jazykov je v protiklade s dňom zoslania Ducha Svätého. Svätý Augustín to vyjadril slovami: „Duch pýchy jazyky rozdelil, ale Duch Svätý ich opäť zjednotil“. **Mestu bolo dané meno Bábel** (11,9) – Babylon, ktorý sa nachádza na území dnešného Iraku. Aj v jeho názve sú obsiahnuté vyššie spomínané hlásky n, b, l, z ktorých v hebrejčine rezonuje ľudská hlúposť. Názov Babylon je tiež synonymom pre slovo zmätok. **Pán ľudí odtiaľ rozptýlil po povrchu celej zeme.** (11,9) Hoci sa človek snažil niečomu silou-mocou svojvoľne zabrániť – v tomto prípade rozptýleniu ľudstva po celej zemi – z rozhodnutia neba to nakoniec zakúsil.

Epizóda o babylonskej veži má človeku povedať hlavne to, že Boh je pánom dejín a všetko, čo sa stavia proti nemu, je odsúdené na zánik. Človek nemá vo vesmíre neobmedzené práva, pretože nie je jeho tvorcom. Je pánom tvorstva, ale toto postavenie dostal od Boha a má ho vykonávať v súlade s jeho vôľou.

I keď sa môže zdať, že príbeh o Babylonskej veži je príbehom zlyhania ľudstva pred Bohom, napriek tomu práve z Babylonie vyšlo požehnanie, ktoré sa dotýka i nás. Odtiaľto si Boh povolal Abrama, aby v ňom požehnal Izrael a s ním i všetky národy zeme.

(zdroj: Komentár k Starému Zákonu I., Genezis)

NA ZAMYSLENIE

NÍČ NIE JE STRATENÉ

Jeden príbeh hovorí o umelcovi – maliarovi, ktorý namaľoval obraz mladého muža, ako hrá šach s diablom. Porazený sa mal stať sluhom toho, ktorý zvíťazil. Obraz zachytáva oboch v momente, keď diabol ohlásil šachmat v troch ťahoch. Bledá tvár mladého muža zrkadlila zdesenie nad zlovestným vyhlásením o istej porážke.

Keď sa však s odstupom času na tento obraz zadíval známy šachista Paul Morphey a keď preskúmal všetky teoreticky možné postavenia, náhle vykrikoval: „Nič nie je stratené, ešte je možné urobiť jeden ťah!“ Maliar prehliadol jednu možnosť kombinácie ťahov, takže predsa to len nebol šachmat.

Niekedy sa človeku zdá, že jeho situácia je bezvýhodisková. Všemohúci Boh má však vždy možnosti, ako i napriek zdanlivej porážke možno stať sa víťazom.

TÓRA – ZVITOK ZÁKONA

Tóra je učenie, ktoré bolo dané Izraelitom prostredníctvom Mojžiša a predstavuje Päť kníh Mojžišových. K predčítaniu Tóry v synagóge sa nepoužíva kniha, ale zvierací pergamenový zvitok. Nie každé zviera je vhodné na to, aby z jeho kože bol vyrobený pergamen, ktorý bude niesť Božie slovo. K tomuto účelu smie byť použité jedine také zviera, ktoré je podľa prísnych nariadení o rituálnej spôsobilosti označené ako „čisté“. Podobne nite, ktoré slúžia na zošitie jednotlivých listov pergamenu, musia pochádzať zo šliach kóšer zvieratá. Aj atrament podlieha celému radu rituálnych nariadení. Väčšina pisárov si ho pripravuje vlastný podľa starostlivo uchovávaného receptu. Jednou z vlastností, ktorý sa na atrament kladú, je, aby bez praskania a drobenia odolával neustálemu zvinovaniu Tóry. K písaniu textov sa dodnes používa husie alebo morčacie brko.

Celý text Tóry je teda vpísaný do pergamenu ručne. Istotne nie je potrebné zdôrazňovať, s akou starostlivosťou maľuje pisár každú jednotlivú hlásku. Krasopis vyžaduje od neho veľkú trpezlivosť, lebo jeden stĺpec musí byť ako druhý, každý riadok musí skončiť na rovnakej úrovni, pričom žiadne slovo nesmie byť na konci riadku rozdelené. Z nášho pohľadu riešenie existuje – písmenko predĺžiť tak, aby siahalo až ku koncu riadku, avšak šikovný a zdatný pisár tento trik nepoužíva. Skutočne krásny a oku lahodiaci rukopis má písmenká i medzery súmerné.

Požiadavka nedeliť slová vyplýva z toho, že hebrejčina nepíše samohlásky. Teda slovo baránok by sme „po hebrejsky“ napísali ako brnk. Podobne keď vidíme slovo „krv“ bez samohlások, môžeme ho podľa pravidiel hebrejčiny prečítať ako krv, krov alebo pokojne aj ako krava. Čítanie textu Tóry je teda náročné a preto jeho predčítateľ musí mať možnosť vidieť celé slovo naraz.

Práca na písaní textu trvá mesiace. Sám pisár si uvedomuje, že jeho dielo je jedinečné a je si dobre vedomý toho, že ku každému slovu má pristupovať tak, ako by mu ho práve diktoval samotný Boh. Jeho myseľ a duša sú plne odovzdané práci. A keď dopíše posledné písmenko, prečíta spolu s ďalšími mužmi celý text ešte raz. V texte nesmie byť nijaká chyba.

Keď je text dopísaný, listy sa zošijú a prvý a posledný list sa pripevní každý k jednej drevenej tyči a zvinie sa. Tóra je v synagóge uložená v puzdre, aby bola chránená pred zbytočným kontaktom s ľudskými rukami. Tyče, okolo ktorých je Tóra zvinutá i samotná schránka na Tóru bývajú ozdobené krásnymi pokrývkami a šperkmi zo zlata i drahých kovov a častokrát sa jedná o skutočné umelecké skvosty. Sú darmi od ľudí, ktorí takouto formou vyjadrujú vďačnosť za zvláštnu udalosť v živote.

Každá synagóga má viacero takýmto spôsobom zhotovených zvitkov Zákona. Nie je totiž možné, aby sa pri čítaní zakaždým hľadalo príslušné miesto tak, že by sa zvitok neustále zvinoval a odvíjal. Preto sa vždy predčíta z dvoch alebo troch zvitkov tak, že potrebné pasáže sa v nich vopred vyhľadajú.

Pre židovskú obec je každý zvitok Zákona cenným a starostlivo chráneným majetkom. Deň, keď obec dostane ako dar nový napísaný zvitok Tóry, je vždy významnou udalosťou, vítanou slávnosťou a s vďačnosťou.

(zdroj: Simon Philip de Vries: Židovské obrady a symboly)

PRÍBEH ZO ŽIVOTA

VIANOCE PRED ROZVODOM

Boli sme mladí manželia a v tie Vianoce sme mali pred rozvodom. Žili sme v jednom byte, ale nežili sme spolu. Tolko ľudí žije v jednom byte, a pritom žijú len vedľa seba, a nie spolu.

Už sme mali vyplnené formuláre. Náš problém bol v tom, že ja som mal „svoju hrdosť“, manželka mala „svoju hrdosť“, a nevedeli sme sa odhodlať k tomu, aby jeden povedal druhému, že náš rozvod je nezmysel. Človek je toľkokrát hrdý na svoju hrdosť, pritom v skutočnosti je len ješitný.

Kvôli deťom sme vyzdobili vianočný stromček, lebo sme im nechceli kaziť radosť z Vianoc, ale my, dospelí, sme sa po prvý raz sa na spoločné Vianoce netešili. Stavali sme spolu betlehem a deti sa nám svojimi malými rúčkami plietli do práce.

Zrazu manželka ukázala na Jezuliatko. Pozrela sa na mňa. Na jej pohľad nikdy nezabudnem. Boli v ňom odhodlanie, zmätok i láska. „Aha...“ povedala. „Čo?“ „Aha, narodí sa Ježiško...“ Mlčala a po chvíli dodala: „Čo keby sme sa dnes narodili i my dvaja?“

Pozrel som sa na ňu. Naše hlavy boli veľmi blízko seba. Sklonil som sa k nej a pobozkal som ju. Deti si to všimli a hneď k nám pribehli a smiali sa. Museli sme ich bozkať tiež. Potom manželka zavzlykala a uložila Jezuliatko do jasličiek.

Čo to bolo? Svätý okamih, lúč z vianočnej žiary, ktorý rozhodol o zvyšku nášho života i o živote našich detí. Často na tento okamih spomínam. A spomíname naň s manželkou každý rok, keď spolu staviame betlehem. Už ho staviame s vnúčatami. A uvedomujeme si, ako smutne by vyzerali naše životy i životy našich detí, keby sa v tie Vianoce nenarodil Ježiš v nás. Keby sme sa s manželkou vtedy na seba nepozreli. Keby v sebe nenašla dosť odvahy, aby mi povedala rozhodujúce: „Aha...“

Niekedy stačí trochu odvahy. Len trochu odvahy. A zachráni sa šťastný život niekoľkým ľuďom...

(zdroj: Eduard Martin, Ježišek pro mně)

O Saudskej Arábii som ja sama pred cestou vedela len to, že má obrovské bohatstvo ukryté v rope a dve sväté mestá Mekku a Medinu. Keď som si študovala na internete dostupné materiály ako odporúčania pre vstup do krajiny, pre istotu som si dala už na Slovensku ušiť „abáju“ – čierne šaty s dlhými rukávmi siahajúce až po zem. (Nezahalenie hlavy u cudziniek sa toleruje. Domáce ženy si zahalujú nielen vlasy, ale i tvár s výnimkou očí.)

Tiež som sa dozvedela, že sa jedná o krajinu, kde platí absolútny zákaz prejavu iného náboženského vyznania než je islam, včítane nosenia krížikov, prípadne prechovávanía náboženskej literatúry. Zakázaný je i dovoz alkoholu (v prípade črevných ochorení sme museli použiť lieky) a šteklivej literatúry. V samotnom Rijáde, hlavnom meste Saudskej Arábie, sa nachádza námestie nazývané prístahovalcami „chop-chop“ (šmik-šmik). Je to miesto piatkových popráv a trestov za vraždu, pašovanie a predaj drog, ozbrojenú lúpež, odpadnutie od viery, šamanstvo a okultizmus i za praktizovanie homosexuálnych praktík. Ani zloději to nemajú v krajine ľahké – za dokázanú krádež sa utína ruka od zápästia. Za cudzoložstvo sa trestajú ženy minimálne bičovaním.

Žiadna izraelská pečiatka v pase bola samozrejmosťou. Keď sme dorazili do Rijádu, prekvapila ma prázdnota ulíc. Príčinou bol čas na modlitbu, ktorý práve nastal a ktorý sa v Saudskej Arábii striktno dodržiava päťkrát denne. V praxi to znamená, že štyrikrát do dňa sa obchody, reštaurácie, zmenárne atď. zatvoria na 20-30 minút. Pre dospelých mužov je zvlášť dôležitá spoločná modlitba v piatok napoludnie, ktorá je spojená aj s kázňou.

Dodržiavanie času modlitby je prísne kontrolované náboženskou políciou. Aj naša skupinka má taký zážitok - keď sme sa nachádzali v jednom z obchodov, práve nastal čas na modlitbu. Obchodník bol natoľko uveličený prítomnosťou cudzincov, že na povinnosť modlitby zabudol. Nezabudol však na to príslušník polície, ktorý od dverí ho upozornil, aby si splnil svoju náboženskú povinnosť. Aj deti, šantiace na bicykloch či kolieskových korčuliach, sú v tomto čase hlasom z ampliónu vyzývané na presun do mešity modliť sa. Arabské ženy nemajú povinnosť chodiť do mešity a väčšinou sa modlia doma.

Navštívili sme veľa významných archeologických nálezísk a rezervácií. Nie je účelom tohto článku ich opisovať. Čo však bolo pre nás nepochopiteľné – vstup takmer všade bol zdarma. Navyše žiadne davy turistov, žiadni predavači (rozumej nanucovači) suvenírov. Pre krajinu je charakteristické vyhýbanie sa akýmkoľvek zmienkam o kresťanstve.

Turistický ruch tu v našom poňatí neexistuje, možno preto bola našej skupine venovaná maximálna pozornosť, aj zo strany polície. A tiež všade, kde sme sa objavili, sme z pochopiteľných dôvodov vzbudzovali zvedavosť. Nemoslimských turistov tu rátaajú na prstoch.

Veľa sme očakávali od zastávky v druhom najposvätejšom meste islamu, v Medine. Tu sa nachádza hrob zakladateľa islamu Mohameda. Pohanom, teda nemoslimom je však vstup do centra mesta zakázaný. Dokonca i jeden taliansky architekt, ktorý viedol výstavbu hotela v Medine, musel na práce dozerať iba cez ďalekohľad z kopca nad mestom, ktorý už nespadal do „posvätej zóny“. Aj my sme prejavili záujem pozrieť si mesto aspoň takto z výšky. Nedalo sa však. Zavesilo sa na nás policajné auto so zapnutými majákmi a vyprevadilo nás na okraj mesta.

Súčasťou nášho programu bolo každodenné slávenie svätej omše s naším kňazom, o. Majerníkom, ktorý bol zároveň sprievodcom zájazdu. Samozrejme, vzhľadom na prísne nariadenia v krajine, diskkrétne a opatrne za zatvorenými dverami. A ako je to s ostatnými kresťanmi, ktorí v tejto krajine aspoň na čas žijú? Tí, ktorí pracujú v diplomatických službách, sa v Saudskej Arábii zúčastňujú bohoslužieb neverejne na konzulátoch. Omnoho horšie sú na tom Filipínci, ktorí tu pracujú ako šoféri, slúžky a podobne, nakoľko v Saudskej Arábii nie je postavený jediný kresťanský kostol. Kráľ Abdullah síce pred niekoľkými rokmi pri audiencii u Svätého Otca prisľúbil postaviť kostol, no viem si predstaviť, ako sa požiadavka stretla s odmietnutím ortodoxných moslimských kruhov.

Najposvätejším mestom islamu je nesporne Mekka, kam každoročne prúdia milióny pútnikov. Každý moslim by mal aspoň raz za život absolvovať púť do Mekky. To si vyžaduje prepracovanú organizáciu. Púť sa časovo posúva a z času na čas jej termín pripadne aj na horúce dni. Vtedy sú nemocnice a záchranne stanice pripravené na zvýšený nápor ľudí. Pre púte hadždž má krajina zriadené i ministerstvo.

V blízkosti Mekky sme zažili jednu kurióznu situáciu. Vzhľadom na blízkosť svätej mešity je tu sústredený predaj nespočetného množstva modlitebných koberčekov i predmetov slúžiacich na modlitbu. Zrazu náš arabský sprievodca ukázal na arabské modlitebné guľôčky a obrátil sa k jednej z našich cestovateliek s poznámkou, že to, čo nosí ona v ruke, je im podobné. Ona stískala v ruke svoj ruženec a keď sme to videli, zmeraveli sme. Ale nestalo sa nič...

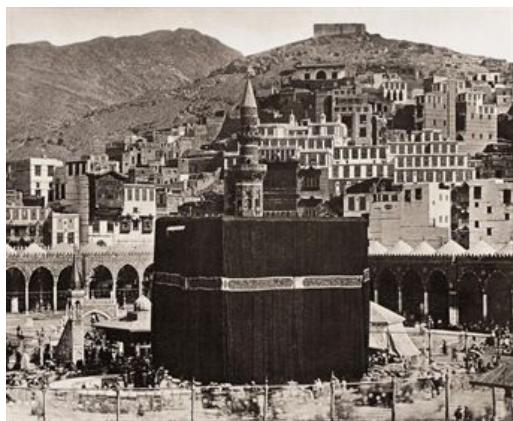
Keď sme v deň nášho odchodu stáli na letisku, náš arabský sprievodca poprosil pani, či by mu tie svoje guľôčky po návrate na Slovensko neposlala. A ona celá nadšená mu svoj ruženec hneď podala, s radostným výkrikom, že je priamo z Jeruzalema. Chudák, ten nevedel, kam s ním skôr. A keď si pomyslím, že sme určite boli monitorovaní kamerami...

Cestu lietadlom zahájili cestujúci moslimovia – akože inak – modlitbou. Je to úvodný rituál na všetkých letoch Saudi Airlines. Opäť som sa nad touto krajinou zamyslela. Má najväčšie ložiská ropy na svete (20 % celosvetových zásob), no podľa indexu kvality života sa spomedzi 111 hodnotených krajín ocitá na 72. mieste - medzi Indonéziou a Indiou. Do veľkej

miery k tomu prispieva porušovanie ľudských práv, popravy, nerovnosť pohlaví do takej krajnosti, že ženy nesmú šoférovať, nemajú občianske preukazy a do r. 2011 nemali volebné právo. Je to krajina bez ústavy, bez parlamentu. Moc sa sústreďuje do rúk kráľa a jeho rodiny. 30 % obyvateľstva sú tzv. expatriates, gastarbeiteri z Indie, Pakistanu, Filipín, Indonézie, vykonávajúci tú najpodradnejšiu prácu často v nevyhovujúcich podmienkach.

Saudská Arábia je naozaj krajinou nemiernych kontrastov. Možno aj preto vo mne zanechala dodnes toľko stôp.

Erika

Svätyňa Kaaba v Mekke

Podľa moslimskej tradície je vybudovaná Adamom a prestavovaná Abrahámom (Ibrahimom) a jeho synom Ismaelom.

Jednu zimu som prežil v ploščanskej pustovni. Keď bolo príjemné slnečné počasie, rád som vychádzal na verandu a hľadieval som na blízky sad, ktorého nahota bola pokrytá snehovou pokrývkou. Všade dookola bolo ticho, akýsi mŕtvy a vznešený pokoj.

Raz, keď som hľadel na obnažené konáre stromov, tie akoby ku mne prehovorili: „My ožijeme, odejeme sa do lístia, zavoniame a prinesieme plody.“ Škoda, že my, ľudia, sme si na takéto zázraky prírody navykli a už sa nad nimi ani nepozastavíme. Keby tak bolo možné priviesť do spiaceho zimného sadu cudzinca, ktorý nepozná prebúdzanie sa prírody na jar a kolobeh ročných období a povedali by sme mu o tom, ako sa o pár mesiacov všetko zaodeje do kvetov... Možno by sa na nás len usmial a neveril by.

Takto je to však aj s tajomstvom vzkriesenia ľudského tela po smrti. Zdá sa nám nemožné, že by sme mohli ešte raz, po smrti, ožiť, zaodieť sa novým telom a tak vstúpiť do nového života v novom svete. Predovšetkým pre mudrlantov tohto sveta sa zdá byť zázrak vzkriesenia zmrtvých niečím neuskutočiteľným.

Príroda však každý rok pred zrakom celého ľudstva opakuje učenie o vzkriesení zmrtvých maľujúc ho tajomným spôsobom.

o. Ignatij Brjančaninov

Z O Ž I V O T A F A R N O S T I

V zmysle nedávno schválených zákonov: zák.č. 324/2012 Z.z. a zák. č. 325/2012 Z.z. dochádza v oblasti financovania zariadení záujmového vzdelávania od 1. 1. 2013 k zmenám. Pre naše Centrum to znamená: Mesto Martin poskytne dotácie len na časť detí prihlásených k 15. 9. 2012, a to na deti od 5 – 15 rokov s trvalým pobytom v Martine.

Z uvedeného vyplýva, že deti do 5 rokov (k 1. 1. 2012) alebo s pobytom mimo obce si budú musieť hradiť školné v plnej výške. V praxi sa to odzrkadlí tak, že deti, ktoré boli prihlásené v Centre do 15.9.2012 a sú narodené pred 1.1.2007 alebo tie, ktoré nemajú trvalý pobyt v Martine, budú od nového školského polroka platiť dvojnásobok toho, čo platili doteraz. Taktiež dospelí nad 30 rokov (na ktorých Centrum nedostáva žiadnu dotáciu), budú platiť o tretinu viac.

V ďalšom školskom roku bude situácia ešte vážnejšia, nakoľko už pri nahlasovaní dieťaťa bude rodič povinný určiť, ktorému Centru chce dať dotáciu (len jedno Centrum v obci môže dostať dotáciu na jedno dieťa) a za dieťa bez dotácie bude musieť uhradiť školné v plnej výške (čo predpokladá ďalšie zvyšovanie poplatkov).

Čo sa udialo a čo nás čaká v Centre voľného času Božej tváre:

Duchovnej obnovy pre mladých v Habovke na Orave v čase od 5. – 7. októbra 2012 sa zúčastnilo 22 osôb. V sobotu 27. 10. sme mali tvorivé jesenné dekorácie...

V sobotu **1. decembra** sme v Centre **vyrábali adventné vence**, ktoré boli nasledujúcu nedeľu v kostole posvätené. **15. decembra** sme pripravili pre všetkých **tvorivé popoludnie na vianočnú tému** – vyrábali sme ikebany, zdobili sviece a perníčky, využili patchwork, maľbu na sklo či servítkovú techniku na výrobu drobných vianočných darčiekov alebo dekorácií.

Počas celého adventu po sv. omšiach v nedeľu Vám naši dobrovoľníci pred kostolom ponúkajú vianočný perník alebo iný drobný predmet za 1 euro. Jeho zakúpením ste prispeli na činnosť nášho Centra. Taktiež ste mohli podporiť Centrum na **Vianočných trhoch od 1.-21. decembra** v Centre.

Centrum cez vianočné prázdniny bude otvorené len obmedzene. Presný rozpis hodín, kedy bude herňa prístupná, nájdete v aktuálnych oznamoch Centra. **Pravidelná krúžková činnosť v Centre po Novom roku začne 8. januára.**

Cez jarné prázdniny od **22. – 28. 2. 2013** Centrum organizuje **zájazd do Talianska „Po stopách sv. Františka“** s návštevou Padovy, Ríma a Assisi. V autobuse je ešte niekoľko voľných miest. V prípade záujmu sa prihláste hneď v Centre!

Prosíme všetkých členov Centra, aby **poplatky na druhý školský polrok** uhradili v pracovnom čase v Centre **do 15. januára.**

sviatok sv. Mikuláša v našej farnosti

Ďakujeme všetkým členom za prejavenu priazeň a dôveru, dobrovoľníkom za spoluprácu a všetkým vyprosujeme veľa Božieho požehnania do nového kalendárneho roka!

V prípade, že by niekto chcel finančne podporiť činnosť nášho Centra v tomto období legislatívnych zmien a neistoty, môže tak urobiť bankovým prevodom na č. účtu: 5029644996/0900.

Každého darcu nech Pán stonásobne odmení!

sestra Kristína

PORIADOK SV. OMŠÍ VO VIANOČNOM OBDOBÍ

24.12. (Štedrý deň)	6:30	polnočná sv. omša 0:00
25.12. (Narodenie Pána)	7:30, 9:00, 10:30, 19:00	
26.12. (sv. Štefana)	7:30, 9:00, 10:30, 19:00	
30.12. (nedeľa sv. Rodiny)	7:30, 9:00, 10:30, 19:00	
31.12.	16:00 sv. omša na konci roka s poďakovaním 23:45 adorácia s požehnaním	
1.1. (Panny Márie Bohorodičky)	7:30, 9:00, 10:30, 19:00	
6.1. (Zjavenie Pána)	7:30, 9:00, 10:30, 19:00	

FARSKÁ MATRIKA (1.9. - 15.12.)

PRIJALI SVIATOSŤ KRSTU:

Alexej Dudáš, Matej Barčín, Miriam Barčinová, Tobias Pahola, Andrej Sopkuliak, Paulína Brezianska, Michal Šurina, Sára Puchelová, Mia Timea Meľová, Maxim Meľo, Kristína Masariková, Ella Lövingerová, Ondrej Šimurda

SVIATOSŤ MANŽELSTVA:

Dušan Hlinka – Zlata Palšová, Bohuš Barčín – Miroslava Podúšelová, Ján Belan – Gabriela Štrengerová, Martin Majerčák – Zuzana Jurášová

S NÁDEJOU NA VEČNÝ ODPOČINOK SME ODPREVADILI:

Mária Valová, 80r., Andrea Hrušková, 34r., Jozef Rusnák, 68r., Mária Knižková, 88r., Juraj Vörös, 59r., Marián Durdiak, 69r., Juraj Vandlíček, 71r., Jozef Lalinský, 57r.

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži schránka časopisu Prameň vzadu v kostole, resp. e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme.

Vydáva Rím. kat. farnosť Martin - Sever pre vnútornú potrebu.

Adresa: Jilemnického 59, 036 01 Martin, email: mt.sever@fara.sk, web: www.fara.sk/mtsever
Vychádza ako občasník. Za teologickú a mravnú stránku zodpovedá o. Michal Masný.
Textová a grafická úprava Sephoris studio. Foto: vlastný archív, archív CVČBT, internet